

Yhteisöllisyyden voimannäyte – henkilökunnan yhteinen julkaisu kirjastotyöstä

Kaisa Puttonen

*Suomalaiset kirjastot saavat jatkuvasti hyvää palautetta asiakkailta – tämä tulos syntyy kehittämällä toimintaa joka päivä vastaamaan asiakaskunnan ja ympäristön muutoksia. Kirjastoalalle sopii sananlasku ”Vaativuus kaunistaa” eli arkipäivässä tehty kehittämistyö jää usein huomioimatta. Mielikuva kirjaston henkilökunnan osaamisesta ja tehtävistä nojaa pitkälti edelleen perinteiseen kirjastotyöhön. Mielikuvan muuttamiseksi on itse nostettava osaamistaan esille. Yksi tapa on kirjoittaa omasta työstä. Syyskuussa julkaistu artikkelikokoelma **Tarinoita mahdollisuuksista ja moninaisuudesta – Laurea-kirjaston arkea tarttui tähän haasteeseen**. Kaikki kirjaston henkilökunnasta osallistuivat kirjan tekemiseen.*

Oman osaamisen nostaminen esille oli tavoite, kun sovimme Laurea-kirjaston kehittämispäivässä helmikuussa 2012, että kirjoitamme yhdessä artikkelikokoelman. Kirjan avulla voisimme edistää kirjaston tietoammattilaisten integroitumista oman organisaation eri toimintoihin.

Samalla kirja olisi dokumentti toimistamme, kun etsimme yhteistyökumppaneita kirjaston ulkopuolelta. Halusimme jakaa arkeamme kirjasto-sektorilla ja mahdollisesti tätä kautta löytää uusia yhteistyöverkostoja kehittämistoimintaan. Lisäksi julkaisutoiminta oli tullut osaksi kirjasto-toimintaa, joten kirjan kautta henkilökunta tutustuisi vaihteittain oman kokemuksen kautta julkaisuprosessiin.

Kirjaston Tavoitteet 2015 työstettiin koko henkilöstön voimin ja siksi oli itsestään selvää, että kirjoitamme yhdessä siitä mitä olemme käytännössä tehneet tavoitteiden saavuttamiseksi. Tavoitteiden mukaan työotteemme on tutkiva, analyysoiva ja reflektioiva. Laurean pedagoginen malli Learning by Developing – eräänlainen sovellus tutkivasta oppimisesta - sopii erittäin hyvin myös oman työn kehittämiseen.

Työ alkaa – ideoita kerätään ja jalostetaan

Lähtökohta oli tabula rasa, jonka ainoa määrittäjä oli osaamisen näkyväksi tekeminen. Henkilöstöltä pyydettiin ideoita artikkeleiden aiheista. Ideat teemotettiin ja pinnalle nousi perusarke ”amk-kirjaston ja työntekijän rooli, kirjastot työntekijän näkökulmasta, yksi työpäivä, oma työnkuva”. Toinen selkeästi toistuva kokonaisuus oli: ”kirjastotyön muutos, kirjastoammattilaisen roolin muuttaminen ja haasteet”. Henkilöstöä selkeästi kiinnosti kertoa muille omasta arkipäivän työstä sekä pohtia alan nopeita muutoksia ja niiden vaikutusta työhön tulevaisuudessa.

Maaliskuussa 2012 järjestettiin julkaisutyöpaja. Päivän tavoitteena oli tehdä kirjan rakenne ja löytää oma aihe kirjoittamiselle sekä oppia Laurean julkaisuprosessista ja kirjoittamisesta asiantuntijan avulla. Ryhmätyöskentelyssä kirjastolaiset suunnittelivat ehdotuksen kirjan rakenteesta.

Jokaisella ryhmällä oli pino paperilappuja, joihin oli kirjoitettu kaikki lähetetyt ideat. Ne liimattiin fläppitaululle luonnosteltuun ehdotukseen. Päivän päätteeksi ryhmät esittelivät ideomansa kokonaisuuden. Niitä arvioitiin yhdessä,

myös mukana ollut julkaisuasiatuntija kommentoi rakenteen toimivuutta.

Idea työmme esittelystä työpäivän kautta lähti kehittymään yhden ryhmän tuotoksesta. Synteesi henkilökunnan rakenne-ehdotuksista realisoitui kirjan rakenteeksi, jossa yksi työpäivä jaetaan neljään osaan kirjaston päätavoitteiden mukaisesti. Kesään mennessä kirjoittajat miettivät omaa mielenkiinnon kohdettaan ja sijoittivat valitsemansa aiheen sopivan pääotsikon alle.

Kirjoittaminen ja kommentoiminen prosessina

Syksyn 2012 alussa artikkeleiden aiheet oli päätetty. Esimies lupasi, että kirjoittamiseen sai käyttää pari etäpäivää. Laureaan valittiin lokakuussa uusi julkaisusuunnittelija, joka hallinnollisesti kuuluu kirjastoon. Hän lupasi lukea artikkelit ulkopuolisen näkökulmasta. Samalla hänelle tuli kirjaston työt tutuksi, kuten myös meille hänen työnkuvansa. Tämän intensiivisen projektin aikana julkaisusuunnittelija sulautui työyhteisöömme.

Kirjoittamisprosessiin kuului myös kirjan toimittajien, refereen ja äidinkielen tarkastajan kommentointi. Kirjoittajille tuli prosessin aikana selväksi, että oman tekstin tuottamiseen kuuluu keskenäisen tekstin antaminen muiden kommentoitavaksi. Toisen kommentteihin voi suhtautua oppimisena ja uusien näkökulmien avaajana, joka parantaa tekstiä joka kommenttikierroksella - ei arvostelevana kritiikkinä.

Kirjoitusprosessin oli tarkoitus sisältää myös artikkeleiden ristiin lukemista ja vertaisarviointia henkilökunnan kesken, mutta tämä ei toteutunut. Kirjan kehystarina oli kuitenkin yhteisesti kommentoitavana. Kehystarinan päähenkilön nimeä mietimme yhdessä pitkään.

Selkein ratkaisu oli nenämme edessä: *Kirjastolainen* -henkilöhän voi olla kuka tahansa kirjastoalalla työskentelevä. Kirjan lopullinen nimi muokattiin ehdotusten pohjalta kesäkuun 2013 kir-

jaston kehittämispäivänä. Tuolloin myös äänestettiin kirjan kansikuvasta. Artikkeleiden kirjoittajien panos oli nyt valmis, mutta syksyn 2013 alussa toimittajilla oli jäljellä kokonaisuuden lopullinen oikoluku ja tekninen ulkoasun hionta yhdessä julkaisusuunnittelijan kanssa sekä tiedottaminen julkaisemisen jälkeen.

Palaute ja tunnelmat kirjoittamisesta

Keräsimme kirjoittajilta kommentteja kirjoittamisesta. Henkilökunnan mietteiden yhteenvedo julkaistiin Laurea-kirjaston blogissa: *Kestävyyslaji nimeltä kirjoittaminen* (linkki: <http://laurea-kirjasto.wordpress.com/2013/09/26/kestavyyslaji-nimelta-kirjoittaminen/>). Itse kirjan toimittajana olisin voinut hallinnoida topakammin prosessia. Kirjastoissa pitäisi hyödyntää enemmän projektinhallinnasta tuttuja työkaluja, joissa selkeästi aikataulutetaan vaiheita ja sitoutetaan toimijat etenemiseen. Tämä olisi ollut myös kirjoittajille hyvä ohjenuora oman kirjoittamisen aikataulutamiseen sähköpostiviestien sijaan.

Loppuhiontaan kuluu yllättävän paljon aikaa. Ajankäyttöä joudutti äidinkielen tarkastajan löytyminen omasta työyhteisöstä. Omasta työstään ylpeä henkilökunta, kokeilemisen sekä kehittämisen työkalut ja esimiehen kannustava asenne mahdollistivat tämän kirjan tekemisen. Jokaisessa kirjastossa tehdään merkittäviä asioita, joista soisi kuultavan laajemmin.

Kirjoittamisen arki kuvastuu suomalaisesta sanonnasta: ”*Ei lukemalla uimaan opi, veteen on mentävä!*”. On mukava huomata, että pää pysyy pinnalla ja harjoittelemalla oppii lajissa taitavammaksi. 📖

Tietoa kirjoittajasta:

Kaisa Puttonen, informaattikko
Laurea-ammattikorkeakoulun kirjasto
Email. Kaisa.puttonen@laurea.fi